

Raadsvergadering
22 juni 2023

Zaaknummer
1238245

Onderwerp: Strategische Kaders Werk en Inkomen 2024-2027

Aan de raad,

Onderwerp
Strategische Kaders Werk en Inkomen 2024-2027

Gevraagde beslissing

1. De Strategische Kaders Werk en Inkomen 2024-2027 vast te stellen;
2. De financiële afspraken m.b.t. de re-integratiemiddelen vast te stellen en de financiële consequenties te verwerken in de Kadernota 2024-2027;
3. In te stemmen met de uitwerking van de Innovatieagenda Werk en Inkomen 2024-2027.

Grondslag

De Gemeentewet en de Gemeenschappelijke Regeling RDWI.

Inleiding

De gemeenten in de regio Zuidoost Utrecht (regio ZOU) hebben taken en bevoegdheden op het terrein van Werk en Inkomen overgedragen aan de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI). Iedere vier jaar stellen de gemeenteraden van de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist de Strategische Kaders Werk en Inkomen vast. Deze kaders zijn richtinggevend voor het beleid en de uitvoering door de RDWI. De huidige kaders lopen tot en met 2023. Het is daarom nodig dit jaar nieuwe kaders vast te stellen voor de periode 2024-2027. Deze kaders raken indirect ook het bredere sociale domein aangezien het terrein van Werk en Inkomen hier integraal onderdeel van uitmaakt.

Daarnaast hebben de betrokken gemeenten – gebaseerd op de Strategische Kaders - nieuwe afspraken gemaakt over de inzet en inbreng van de participatiemiddelen die aan de RDWI beschikbaar worden gesteld.

In december 2022 informeerden wij u over de bestuurlijke opdracht en het proces van de Strategische Kaders voor Werk en Inkomen en een daaraan gekoppelde financieringswijze.

Op 29 maart 2023 hebben wij u tijdens een regionale raadsinformatieavond geïnformeerd over de hoofdlijnen van de Strategische Kaders, die in goede samenwerking met onze belangrijkste partners (Biga Groep BV en de RDWI) tot stand zijn gekomen.

De voorgestelde Strategische Kaders (zie bijlage 1) bevatten tevens het voorstel met betrekking tot nieuwe afspraken over de inzet en verdeling van de participatiemiddelen die aan de RDWI ter beschikking worden gesteld. Over de Strategische Kaders en de financiële afspraken is tussen de betrokken portefeuillehouders binnen de regio-ZOU overeenstemming bereikt. De afspraken voldoen aan de vooraf gestelde kaders en uitgangspunten.

De zienswijzen van de RDWI (incl. de Regionale Cliëntenraad KRH), de Biga Groep BV en de Adviesraden Sociaal Domein zijn als bijlagen 2 t/m 5 bijgevoegd.

Beoogd effect

- verbeteren van onze dienstverlening en doen wat nodig is in het belang van onze inwoners;
- richting geven aan het beleid en de uitvoering Werk en Inkomen door de RDWI;
- richting geven aan het beleid binnen het bredere sociaal domein;
- nieuwe financiële afspraken te behoeve van de participatiemiddelen;
- de randvoorwaarden scheppen die nodig zijn om Strategische Kaders te implementeren, door de Innovatieagenda Werk en Inkomen 2024-2027 op te stellen.

Korte beschrijving Strategische Kaders

De Strategische Kaders zijn opgesteld binnen de bestuurlijke samenwerking van de ZOU-regio en in goed overleg met de RDWI en de Biga Groep BV (Biga). Daarnaast is gebruik gemaakt van de input vanuit de Regionale Cliëntenraad Kromme Rijn Heuvelrug, de gemeentelijke Sociale Adviesraden en de medewerkers binnen het brede sociale domein (Wmo en Jeugd).

De nieuwe Strategische Kaders leiden niet tot een wijziging van de huidige koers. Wel wordt een belangrijke stap gezet in het verder uitwerken en concretiseren van wat we met die koers willen bereiken, hoe we dat willen bereiken en wat de inwoner van ons mag verwachten. Belangrijke aspecten zijn het versterken van de samenhang met het brede sociale domein, werk voor iedereen door regionale krachtenbundeling en ondersteuning in de nabijheid van de inwoner.

De periode 2024-2027 staat in het teken van leren en innoveren. Samen met onze inwoners, de RDWI, Biga en onze samenwerkingspartners werken we aan het verbeteren van onze dienstverlening. Doen wat nodig is in het belang van onze inwoners.

Argumenten

Betreft een bevoegdheid van de raad

Het vaststellen van de Strategische Kaders Werk en Inkomen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

1.1. Nieuwe Strategische Kaders vanaf 2024 zijn nodig.

Eens in de vier jaar stellen de gemeenteraden Strategische Kaders vast die richting gevend zijn voor het beleid en de uitvoering RDWI. In 2023 moeten de nieuwe Strategische Kaders Werk en Inkomen voor de periode 2024-2027 worden vastgesteld.

1.2. Breed draagvlak voor de Strategische Kaders

De Strategische Kaders zijn in afstemming met de Biga Groep BV, de RDWI, de Regionale Cliëntenraad KRH en de Adviesraden Sociaal Domein van de ZOU-gemeenten tot stand gekomen. Hierdoor kunnen de Strategische Kaders niet alleen rekenen op gemeentelijk draagvlak maar ook op draagvlak binnen de betrokken uitvoerende instanties.

1.3. Sluiten aan bij wens om door te gaan met huidige koers

Op basis van een korte evaluatie, een inventarisatie van de nieuwe ontwikkelingen en de gesprekken die met de betrokken partijen gevoerd zijn, zijn we tot de conclusie gekomen dat we de ingezette koers op hoofdlijnen vast kunnen houden. Daar waar nodig is de koers aangescherpt en/of bijgesteld. Ook geven we aan op welke onderdelen we de komende jaren verbeteringen aan willen brengen. Daarom is het motto *“Door op het gekozen spoor. Niet anders maar beter!”*

We blijven ons inzetten voor een inclusieve samenleving en arbeidsmarkt. Werk en voldoende inkomen zijn belangrijke voorwaarden om mee te kunnen (blijven) doen. Vanuit vertrouwen in onze inwoners en de professionals proberen we – samen met de lokale (vrijwilligers)organisaties – vroegtijdig in contact te komen met inwoners teneinde erger en financiële stress te voorkomen. Doen wat nodig is, geen verkeerd loket en een traploos ondersteuningsaanbod, naast meer ruimte voor lokale inkleuring en werk voor iedereen, zijn belangrijke ambities voor de komende jaren. Daarnaast gaan we de bovenregionale kansen en middelen meer optimaal benutten.

2.1. Meer inzicht en sturing door gemeenten en RDWI met nieuwe financiële afspraken

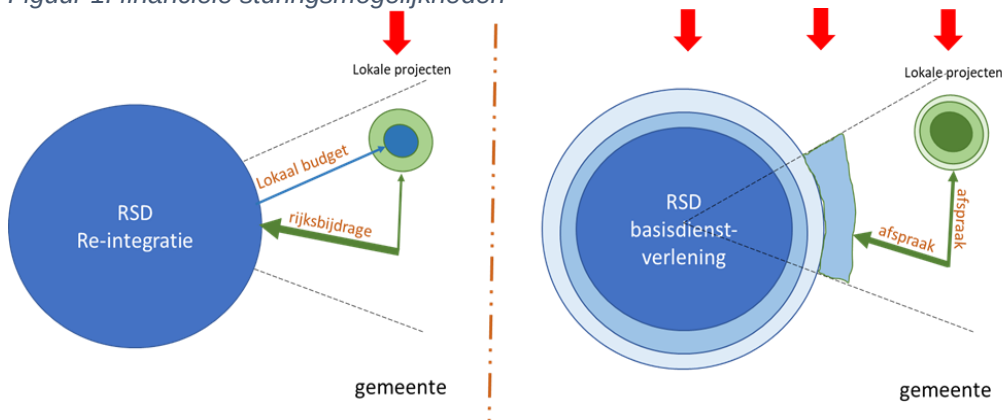
De nieuwe financiële afspraken hebben slechts betrekking op de inbreng en inzet van de re-integratiemiddelen (het Participatiebudget). De nieuwe afspraken sluiten inhoudelijk aan bij de Strategische Kaders.

Als uitgangspunt voor de nieuwe wijze van financiering geldt dat niet langer de rijksbudgetten leidend zijn, maar de (gezamenlijke) gemeentelijke ambities en de te behalen inhoudelijke doelen. De nieuwe financiering is hierdoor meer gericht op het behalen van resultaten. Ook wordt de relatie tussen de inbreng en inzet van middelen duidelijker. Hierbij past een nieuwe toekomstbestendige verdeelsleutel om de lasten evenwichtiger onder de deelnemers te verdelen.

Doordat de ambities uitgangspunt worden, leiden de nieuwe financiële afspraken tot meer gemeentelijke keuzevrijheid en sturingsmogelijkheden (zie fig. 1) met betrekking tot:

- de omvang en invulling van de basisdienstverlening door de RDWI;
- de omvang en invulling van het lokale maatwerk en de aanvullende dienstverlening;
- de organisaties die in dit kader ingezet worden.

Figuur 1. financiële sturingsmogelijkheden

De kosten die de RDWI maakt ten behoeve van re-integratie- en participatieactiviteiten voor de vijf gemeenten (basisdienstverlening) worden op de volgende manier tussen de gemeenten verdeeld:

- de personele- en organisatiekosten voor de basisdienstverlening en projecten die de RDWI namens de vijf gemeenten uitvoert, worden verdeeld op basis van een verdeelsleutel met een viertal maatstaven (bijstandsontvangers, loonkostensubsidies, inschrijving doelgroepenregister en lage inkomens). Deze maatstaven zijn gelijk aan de maatstaven die het Rijk gebruikt bij het bepalen van de hoogte van de rijksbijdrage per gemeente (cluster inkomen en participatie van de algemene uitkering in het Gemeentefonds). Daarnaast sluit de verdeelsleutel beter aan op de inzet door de RDWI voor de gemeenten.
De verdeelsleutel en hiermee het gemeentelijk aandeel in de kosten kan jaarlijks fluctueren doordat de maatstaven gekoppeld zijn aan aantallen inwoners.
- de kosten voor instrumenten die, voortvloeiend uit de basisdienstverlening, ten behoeve van een individuele inwoner worden ingezet (zoals jobcoaching, of leerwerk trajecten) worden vergoed door de woongemeente.
- de kosten voor de gemeente gewenste aanvullende dienstverlening/lokaal maatwerk die een gemeente ten behoeve van haar eigen inwoners afsprekt met de RDWI of een (lokale) organisatie worden door de gemeente zelf gedragen.

2.2 financiële afspraken sluiten aan bij vooraf gestelde criteria.

De nieuwe financiële afspraken voldoen aan vooraf gestelde randvoorwaarden:

- Ze sluiten aan bij de inhoudelijke Strategische Kaders. De wijze van financiering draagt bij aan het behalen van ambities en resultaten voor de inwoners.
- Ze gaan in op financiële solidariteit tussen gemeenten.
- Ze houden rekening met de veranderde rijksfinanciering van middelen die de gemeenten ontvangen voor participatie. Deze zijn vanaf 2023 voor het grootste deel onderdeel van de algemene uitkering van het gemeentefonds geworden (onderdeel van het cluster inkomen en participatie). Hierdoor is

er geen sprake meer van geoormerkte gelden en staat het gemeenten vrij om op basis van eigen inzicht keuzes te maken met betrekking tot de inzet van deze middelen.

- Ze zijn helder, goed uitlegbaar en voor langere tijd houdbaar.
- Ze sluiten aan op de nieuwe en gewijzigde wetgeving ("Breed offensief", "Participatiewet in balans" en "Suwi-wetgeving").
- De bureaucratische en administratieve effecten voor de RDWI blijven beperkt.

2.3 Relatie tussen inbreng van middelen en inzet door RDWI is groter.

Bij de bestaande financiële afspraken is er geen directe relatie tussen de inbreng vanuit de betreffende gemeente en de inzet van middelen. Met de nieuwe afspraken is die er veel meer. De kosten van instrumenten voor inwoners worden per gemeente afgerekend. Over aanvullende diensten worden per gemeente afspraken gemaakt en afgerekend. De kosten van de gezamenlijke basis dienstverlening worden afgerekend volgens een verdeelsleutel die beter aansluit bij de inzet door de RDWI. Voor Bunnik is dit wenselijk, omdat de verwachting is dat de basisdienstverlening een groot deel van de dienstverlening aan onze inwoners is, terwijl de (kosten voor) instrumenten naar verwachting lager zullen uitvallen.

3.1 Innovatieagenda Werk en Inkomen 2024-2027

Het uitwerken en implementeren van de Strategische Kaders is een meerjarig proces. Gemeenten en RDWI trekken hierin gezamenlijk op. De wijze waarop de gemeenten de vervolgacties de komende jaren handen en voeten gaan geven wordt beschreven in de Innovatieagenda Werk en Inkomen 2024-2027. De innovatieagenda wordt voor 1 januari 2024 vastgesteld door de colleges van burgemeester en wethouders. Hierin wordt ook opgenomen op welke wijze de raden worden betrokken en geïnformeerd.

De uitvoering van de innovatieagenda vindt plaats onder regie van de Bestuurstafel-ZOU. Hiermee wordt de verbinding van Werk en Inkomen met het brede gemeentelijke sociale domein geborgd.

Kanttelingen

1.1 Gezamenlijk optrekken van gemeenten, Biga en RDWI is van belang.

De Strategische Kaders en met name de innovatieagenda leiden er toe dat gemeenten ambtelijk (vanuit de ZOU-samenwerking) een actievere beleidsmatige en inhoudelijke rol gaan spelen. Het is belangrijk dat de gezamenlijkheid met de RDWI en de Biga vastgehouden wordt. Onder andere door een goede afstemming bij de totstandkoming en uitvoering van de Innovatieagenda Werk en Inkomen 2024-2027 en het Strategisch meerjarig plan 2024-2027.

1.2 Voldoende ambtelijke capaciteit

De nieuwe Strategische Kaders bieden gemeenten meer mogelijkheden om te sturen op resultaten. Punt van aandacht is dat – binnen de huidige capaciteit en rekening houdend met de krapte op de arbeidsmarkt – tijdig voldoende ambtelijke capaciteit beschikbaar dient te zijn om nieuwe c.q. extra ambities waar te kunnen maken. Mede in dit licht is middels de kadernota extra ambtelijke beleids capaciteit gevraagd.

1.3 Herverdelingseffect structureel nog niet te bepalen

De nieuwe afspraken leiden tot een herverdeling van de kosten. Hoe groot dit effect op de langere termijn in de praktijk zal zijn is niet precies te zeggen. Dit is mede afhankelijk van de (lokale) keuzes en sturing op re-integratie activiteiten. Het is ook afhankelijk van het werkelijk gebruik van het aantal re-integratie-instrumenten voor inwoners. Een gegeven dat nu niet binnen de RWI geregistreerd wordt.

Kosten, baten en dekking

De nieuwe financiële afspraken leiden voor een deel tot herverdeelt effecten tussen gemeenten. Gekozen is voor een ingroeimodel van vier jaar, met een factor 0.25 per jaar. Naar verwachting hebben de nieuwe afspraken bij gelijkblijvende omstandigheden een negatief effect voor Bunnik. Voor 2024 wordt dit geraamd op € 19.000. Vanaf 2025 betreft dit een nadelige bijstelling van € 38.000 structureel. Deze gevolgen worden verwerkt in de Kadernota 2024-2027.

De nieuwe financiële afspraken bieden de gemeenten kansen om keuzes te maken over de toekomstige omvang en inzet van het beschikbaar te stellen budget voor re-integratie instrumenten participatiebudget.

Naast de inhoudelijke keuzemogelijkheden gaan we meer sturen op de effectiviteit en efficiëntie. Dit kan leiden tot relatief lagere kosten. Bij de begroting 2025 zal hier meer duidelijkheid over zijn.

Implementatiekosten RDWI

De implementatie van de nieuwe financiële afspraken vraagt incidenteel en structureel extra inzet van de RDWI. De omvang hiervan wordt pas duidelijk bij de verdere uitwerking en is afhankelijk van nog te maken keuzes over invulling en wijze van uitvoering. De financiering van deze extra inzet loopt via de RDWI.

Uitvoering

Strategische Kaders

De Strategische Kaders zijn richtinggevend voor het beleid en de uitvoering door de RDWI. In de tweede helft 2023 zullen de RDWI en de gemeenten via respectievelijk het Meerjarig Strategisch Plan 2024-2027 en de Innovatieagenda Werk en Inkomen 2024-2027 afspraken maken over de wijze waarop zij uitvoering geven aan de Strategische Kaders.

Financiële afspraken

De nieuwe financiële afspraken gelden in principe vanaf 2024. Nadere uitwerking door gemeenten en RDWI vindt plaats na besluitvorming door de raden. Waarna de RDWI deze vanaf 2024, mogelijk gefaseerd, zal implementeren.

Informeren RDWI

Na vaststelling van de Strategische Kaders Werk en Inkomen 2024-2027, zal het bestuur van de RDWI geïnformeerd worden over het genomen besluit.

Bijlagen

1. Strategische Kaders Werk en Inkomen 2024-2027
2. Zienswijze Strategische Kaders Dagelijks Bestuur RDWI
3. Advies Regionale Cliëntenraad KRH m.b.t. de Strategische Kaders aan DB RDWI
4. Reactie Bestuurstafel ZOU-regio op zienswijze DB RDWI
5. Zienswijze Biga Groep BV
6. Reactie Bestuurstafel ZOU-regio op zienswijze Biga Groep BV

Ter inzage

n.v.t.

Odijk, 16 mei 2023

Burgemeester en wethouders van Bunnik,
de secretaris de burgemeester,

dhr. mr. G. Veenhof

dhr. R. van Bennekom

Nummer

1238245

De raad van de gemeente Bunnik;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 mei 2023;

b e s l u i t :

1. De Strategische Kaders Werk en Inkomen 2024-2027 vast te stellen;
2. De financiële afspraken m.b.t. de re-integratiemiddelen vast te stellen en de financiële consequenties te verwerken in de Kadernota 2024-2027;
3. In te stemmen met de uitwerking van de Innovatieagenda Werk en Inkomen 2024-2027.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 22 juni 2023,

de griffier,

de voorzitter,

Dhr. F.J. van der Lubben

dhr. R. van Bennekom